

Nieuwe perspectieven voor plattelandsgemeenten

Uit recente onderzoeken blijkt dat dorpsbewoners zeer tevreden zijn over hun woonomgeving en dat de leefbaarheid er over het algemeen hoog is. Desondanks is berichtgeving over het platteland niet altijd positief, zeker als het gaat over bevolkingsdaling, vergrijzing en het verdwijnen van voorzieningen. Een vraag waar veel gemeenten mee worstelen is dan ook hoe ze de dorpen in hun regio vitaal kunnen houden.

ZKA-Seinpost is bezig met de ontwikkeling van een nieuwe methode 'dorpsvitaliteit' die bijdraagt aan het versterken van de vitaliteit van het platteland. Het doel van de methode is om, aan de hand van objectieve en subjectieve data, gemeenten te helpen met het maken van keuzes omtrent regionale vitaliteit. Oftewel, *fact-based decision making* in optima forma. Met het alsmaar stijgen van de prijzen van het onroerend goed in de steden zou het goed kunnen dat het platteland de komende jaren een revival gaat doormaken als vestigingsplaats voor nieuwkomers en bedrijven. Hier liggen dus kansen voor plattelandsgemeenten!

De methode wordt gestoeld op twee principes. Ten eerste is het belangrijk dat het oude referentiekader van het dorp als traditionele en autonome leefgemeenschap wordt losgelaten. Het leven van de moderne dorping houdt niet op bij de grenzen van het dorp. Het is belangrijk dat gemeenten dit herkennen en hier voortijdig op inspelen door goed in kaart te brengen wat het hedendaagse karakter van een dorp is, zowel in sociaal als in fysiek opzicht. Betreft het een woondorp waar inwoners slechts vluchtig contact met elkaar hebben of een dorp met een hechte gemeenschap? En is er veel of weinig instroom van nieuwkomers? Op basis van data en cijfermateriaal kan hier meer inzicht in verkregen worden.

Ten tweede, het is belangrijk om goed te begrijpen wat de wensen en de behoeften zijn van de moderne dorpsbewoners in verschillende type dorpen. De meeste mensen maken een bewuste keuze om in een dorp te wonen. Ze zijn mobiel en combineren het wonen vaak met een baan of sociaal netwerk elders. Sommigen kiezen ervoor om actief te worden in het dorp, anderen doen dit niet. En als ze actief worden, doen ze dat veelal op basis van gelijke interesses en niet meer op basis van familie- of vriendschapsbanden. In sommige dorpen wordt veel initiatief genomen om het dorp vitaal te houden, in andere gebeurt dit niet of nauwelijks.

Voor gemeenten is het van belang te weten wat ze het beste kunnen doen: faciliteren of aanjagen. Een synthese tussen het karakter van een dorp en de wensen van de inwoners levert gemeenten veel inzicht op in de vitaliteit van een dorp. De methode biedt aanknopingspunten in wat er nodig is om een dorp vitaler te maken en in hoeverre dorpsbewoners hierin een actieve bijdrage kunnen leveren. In sommige dorpen zou het toerisme versterkt kunnen worden waardoor waardevolle voorzieningen open kunnen blijven. In andere dorpen past het beter om de (sociale) infrastructuur te versterken en blijft actieve inmenging van de gemeente noodzakelijk.

De methode leidt dus tot maatwerk en laat voor ieder dorp zien waar de kansen liggen om de vitaliteit te versterken. Voor meer informatie over de methode of over plattelandsontwikkeling, neem contact op met Joost Gieling (j.gieling@zka.nl of 06-86875825). Hij is gepromoveerd op het onderwerp plattelandsvitaliteit en heeft hierover veelvuldig gepubliceerd in wetenschappelijke- en vaktijdschriften.